

GRENSOVERSCHRIJDENDE WERKGROEP KREKEN EN POLDERS

JAARVERSLAG 2013

Colofon:

Het jaarverslag 2013 van de Grensoverschrijdende Werkgroep Kreken en Polders is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de Kerngroep:

- Reinier van Nispen (voorzitter Nederlandse delegatie)
- Marloes van Tilburg (secretaris Nederlandse delegatie)
- Katrien Thomaes (voorzitter Vlaamse delegatie)
- Jeroen van Waeyenberge (secretaris Nederlandse delegatie)
- Koen Van Driessen
- Marie-Paule De Poorter
- Ton Mouton
- Bart Vervaeke

Redactie:

- Jeroen Van Waeyenberge
- Katrien Thomaes

Foto's

- Mathias Vanden Bulcke
- Katrien Thomaes

Inhoud

1	DOELSTELLINGEN EN VOORGESCHIEDENIS	4
1.1	De instelling van het regionale grensoverschrijdende wateroverleg	4
1.2	Stroomlijning en omvorming van grensoverschrijdende overlegorganen.....	5
1.3	Huidige organisatiestructuur en werking	8
1.3.1	Werkingsgebied	8
1.3.2	Samenstelling.....	8
1.3.3	Vergaderingen.....	9
1.3.4	Taken	9
2	BESPROKEN ONDERWERPEN.....	10
2.1	Waterkwaliteit	10
2.1.1	Pesticiden in het grondwater in Nederland.....	10
2.1.2	In de grip van een alg: evaluatie van de communicatie nav een calamiteit op de Ouwekerkse Kreek in Zeeland.....	10
2.2	Aanpak vismigratie Vlaanderen-Nederland.....	11
2.2.1	Palingbeheerplan en Beneluxbeschikking 2015.....	11
2.2.2	Vismigratieknelpunt thv het Isabellagemaal	12
2.2.3	Aanpak vismigratie in Zeeland	13
2.3	Planvorming ifv Kaderrichtlijn Water en Overstromingsrichtlijn: aanpak Vlaanderen-Nederland	14
2.3.1	Proces en opmaak overstromingsrisicobeheerplannen.....	14
2.3.2	Opmaak nieuwe generatie stroomgebiedbeheerplannen.....	16
2.4	Organisatie afvalwaterzuivering in Vlaanderen en Nederland	16
2.4.1	Organisatie in Nederland.....	16
2.4.2	Organisatie in Vlaanderen.....	17
3	VELDBEZOEKEN.....	18
3.1	Project 'Staats-Spaanse Linies'	18
3.2	Project 'Gentse Kanaalzone'.....	19
4	GRENDOVERSCHRIJDENDE PROJECTEN.....	20
4.1	Water voor nu en later	20
4.2	Natuurlijk water	20
5	AFSCHIED VAN EN NIEUWE GEZICHTEN	21

1 DOELSTELLINGEN EN VOORGESCHIEDENIS

1.1 De instelling van het regionale grensoverschrijdende wateroverleg

Aan weerszijden van de grens tussen Nederland en Vlaanderen heeft de waterbeheersing noodgedwongen een zeer sterke wisselwerking. Er zijn dan ook altijd al contacten tussen beide landen nodig geweest om hierover goede afspraken te maken. Op basis daarvan kan oppervlaktewater vanuit de ene zijde worden afgevoerd naar de andere zijde. Maar ook wijzigingen van (grond)waterkwantiteit en -kwaliteit kunnen zich over de grens heen laten voelen.

Eind 1993 beslisten de Belgisch-Nederlandse Commissie voor de grensoverschrijdende onbevaarbare waterlopen en de Benelux-Werkgroep Grondwater dat er op regionaal niveau overleg gevoerd moet worden tussen de uitvoerende instanties van het waterbeheer uit beide landen. Daartoe werden vier grensoverschrijdende stroomgebiedcomités langs de Belgisch-Nederlandse grens opgericht die dienden te zorgen voor de integrale aanpak en afstemming van grensoverschrijdende waterproblematiek. De basis voor de geografische begrenzing van deze comités werd gevormd door de verbondenheid van het watersysteem binnen het gebied. Hierbij werd geheel in de lijn van de Kaderrichtlijn Water gehandeld.

Men beoogde toen ook de stroomgebiedcomités een rol te geven in de nog op te richten overlegstructuren in overeenstemming met de internationale Maas- en Schelde-verdragen, terwijl ook gepreludeerd werd op de instelling van het rivierbekkenbeleid dat plaatselijk in Vlaanderen was opgestart. Sinds enkele jaren heeft een vertegenwoordiger van de Internationale Schelde Commissie zitting in het comité en draagt zorg voor de overdracht van informatie.

In principe dienden alle bestaande grensoverschrijdende overlegstructuren rond oppervlaktewaterbeheer, grondwaterbeheer, waterkwaliteitsbeheer en natuurbeheer op regionaal niveau te worden opgenomen in de stroomgebiedcomités. Dit vergt de vertegenwoordiging van alle waterbeheerders.

Bij de oprichting werd besloten dat de stroomgebiedcomités enkel een adviserende en coördinerende rol hebben met betrekking tot afstemming van planvorming, beheer, vergunningverlening, onderzoek en uitvoering van werken.

Meer in het bijzonder richten deze taken zich op:

- het gezamenlijk uitwerken van internationale verplichtingen en afspraken zoals gemaakt in het kader van de Noordzee Ministersconferentie (gestart in 1984) en de Werkgroep "grondwater" van de BENELUX Economische Unie, evenals in EG-richtlijnen, zoals de richtlijn stedelijk afvalwater (1991), de kaderrichtlijn water (2000),...
- het afstemmen van beleidsdoelstellingen voor de grensoverschrijdende waterlopen en het grondwater;
- de opstelling van grensoverschrijdende beheerplannen;
- het regionaal afstemmen van werkzaamheden inzake de muskusrattenbestrijding;
- het initiëren van en participeren in integrale projecten voor grensoverschrijdende deelstroomgebieden;

- het voorbereiden van gemeenschappelijke Belgisch-Nederlandse projecten die in aanmerking kunnen komen voor subsidiëring in het kader van het Interreg-programma voor de Euregio Scheldemond, de Grensbrede Samenwerking Vlaanderen-Nederland en het Benelux Middengebied en/of Maas-Rijn;
- het opstellen van een jaarlijkse rapportage.

1.2 Stroomlijning en omvorming van grensoverschrijdende overlegorganen

In 2010 keurde de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) een voorstel voor stroomlijning van het grensoverschrijdend overleg goed. Hiertoe werd besloten omdat in het verleden het grensoverschrijdend overleg met buurlanden en -gewesten in diverse vormen en met diverse intensiteit plaats vond.

Om te komen tot afstemming van grensoverschrijdend overleg op stroomgebiedniveau, bekkenniveau en waterschapsniveau, concludeerde de CIW het volgende:

- de stroomgebiedcomités, worden afgeschaft of omgevormd tot een overlegorgaan met een duidelijk mandaat en met afstemming op hoger niveau.
- via de delegatieleiders in de internationale riviercommissies wordt nieuw informeel strategisch bilateraal overleg georganiseerd. Onderwerp van dit strategisch bilateraal overleg zijn dossiers/thema's die niet thuishoren in bestaande overlegfora of in de bekkenstructuren.
- de bekkencoördinatoren staan in voor de informatiedoorstroming tussen lokaal niveau en stroomgebiedniveau in verband met grensoverschrijdende dossiers.
- de bekkenbesturen voorzien een vast agendapunt rond de terugkoppeling (bottom-up en top-down) van grensoverschrijdende dossiers.
- de bekkenstructuren en waterschappen kunnen in het kader van grensoverschrijdend overleg vertegenwoordigers uit buurlanden en andere gewesten uitnodigen.

In 2011 werden er verder afspraken gemaakt over het lokaal bilateraal (evt. trilateraal) overleg in het kader van operationele, concrete aspecten. Een overzicht van hoe de wisselwerking met allerlei overlegstructuren uit het waterbeleid er langs Nederlandse en Vlaamse kant uit dient te zien is weergegeven in bijgevoegde figuur¹.

De oprichting van een 'flexibele grensoverschrijdende werkgroepstructuur' al naargelang noden in elk bekken wordt mogelijk gemaakt. De samenstelling is ambtelijk of gemengd bestuurlijk en ambtelijk. Deze flexibele werkgroep is locatie of gebiedsspecifiek en/of themaspecifiek van aard. Deze kan naast bilateraal ook eventueel trilateraal samengesteld zijn. Ze ressorteren onder bekkenstructuren (Vlaanderen) of Regionaal Bestuurlijk Overleg (Nederland), waarbij terugkoppeling

¹ RBO = Regionaal bestuurlijk overleg

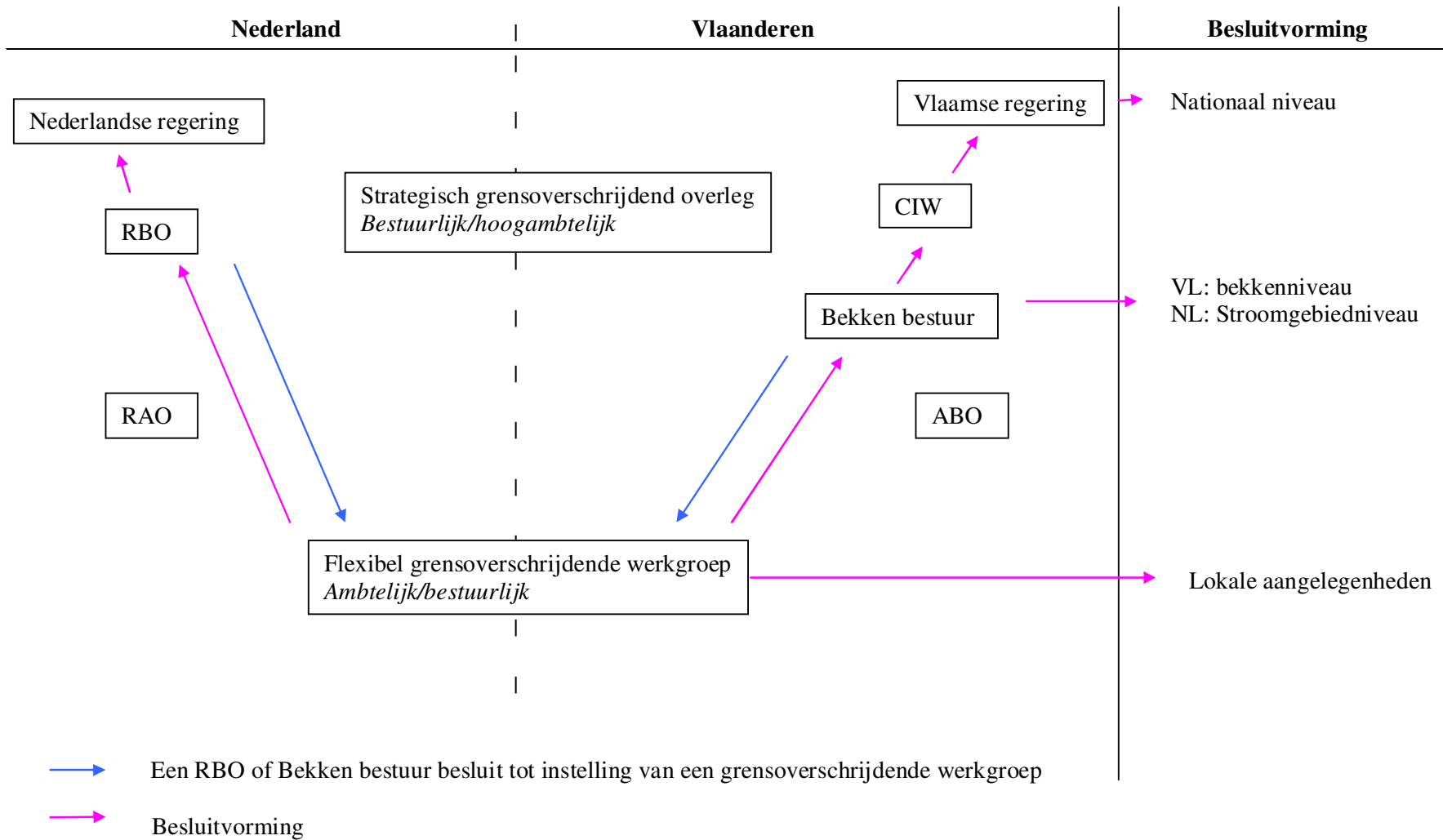
RAO = Regionaal ambtelijk overleg

CIW = Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid

ABO = ambtelijk bekkenoverleg

belangrijk is. De frequentie van de samenkomst kan variëren al naargelang de noodzaak.

Daarnaast wordt in het kader van lokaal bilateraal overleg in Vlaanderen de mogelijkheid voorzien dat Nederlandse vertegenwoordigers uitgenodigd kunnen worden op bekkenbesturen en/of ambtelijk bekkenoverleg als agendaleden. De Nederlandse waterschapsbesturen nodigen op hun beurt de bekkenbesturen uit om hun vergaderingen als agendalid bij te wonen.

Op basis van de gemaakte afspraken hierboven is het Grensoverschrijdend Stroomgebiedcomité 'Kreken en Polders' omgevormd tot een flexibele grensoverschrijdende werkgroep. De organisatiestructuur en werking (zie 1.3) van het comité past volledig binnen de gemaakte afspraken. Daarom is het stroomgebiedcomité omgedoopt tot de Grensoverschrijdende Werkgroep 'Kreken en Polders'. De organisatiestructuur en werking blijft ongewijzigd, enkel de naam is veranderd. In de vergadering van 11 mei 2012 hebben de leden hun goedkeuring gegeven aan deze omvorming tot grensoverschrijdende werkgroep met een permanent karakter.

Daarnaast zijn voor het werkingsgebied van deze werkgroep reeds de formele stappen in Vlaanderen gezet opdat Nederlandse vertegenwoordigers uitgenodigd worden op bekkenbesturen en/of ambtelijk bekkenoverleg als agendaleden (deelname ifv agenda). In de praktijk is dit sinds 2011 het geval voor het Bekken van de Brugse Polders en het Bekken van de Gentse Kanalen. Het Waterschap Scheldestromen is als agendalid opgenomen in deze bekkenbesturen.

1.3 Huidige organisatiestructuur en werking

De organisatiestructuur van de grensoverschrijdende werkgroepen stond reeds beschreven in een nota van de Belgisch-Nederlandse Commissie voor de grensoverschrijdende onbevaarbare waterlopen en de Benelux-werkgroep Grondwater. Hieraan is sindsdien niets gewijzigd.

1.3.1 Werkingsgebied

Voor het Grensoverschrijdend Stroomgebiedcomité "Kreken en Polders" werd toen vermeld dat het werkingsgebied de grensstreek van de Provincie Zeeland en de Provincies Oost- en West-Vlaanderen omvat. De praktische invulling die daaraan is gegeven (zie hiervoor de rapportage voor de periode 1996 – 2000) is sindsdien enigszins geëvolueerd mede onder invloed van organisatorische aanpassingen van het waterbeheer. Gesteld mag worden dat de huidige werkgroep haar werkgebied omschrijft als het terrein in deze grensstreek waar grensoverschrijdend de invloed van het waterbeheer merkbaar is.

1.3.2 Samenstelling

De grensoverschrijdende werkgroep 'Kreken en Polders' is een ambtelijk overlegorgaan. Het is samengesteld uit instanties die verantwoordelijkheid voor beleid en beheer op het gebied van de kwantiteit en de kwaliteit van het oppervlakte- en het grondwater hebben (zie bijlage). De volgende instanties zijn hierin vertegenwoordigd:

- de betrokken bekkensecretariaten
- de waterschapssecretariaten
- vertegenwoordigers van polders en wateringen (oostelijk en westelijk deel van het Leopoldkanaal)
- het betrokken Nederlandse waterschap
- de Internationale Scheldecommissie
- de betrokken Vlaamse en Nederlandse provincies

- de Vlaamse provinciale waterbeheerders
- de Vlaamse en Nederlandse waterbeheerder van de onbevaarbare waterlopen (incl. grond- en oppervlaktewater)
- de Vlaamse en Nederlandse waterwegbeheerders
- de betrokken waterketenbedrijven.

Op vraag van de leden kunnen externe deskundigen de vergadering bijwonen.

1.3.3 Vergaderingen

De Grensoverschrijdende Werkgroep "Kreken en Polders" komt twee maal per jaar bijeen. Het voorzitterschap en secretariaat rouleren per jaar. In de even jaren verzorgt de Nederlandse delegatie het voorzitterschap en het secretariaat, in de oneven jaren verzorgt de Vlaamse delegatie dit. De vergaderingen worden voorbereid door een kerngroep, bestaande uit de beide voorzitters en secretarissen en een afgevaardigde van het Nederlandse waterschap, de Provincie Oost-Vlaanderen en de VMM.

Er werd in 2013 tweemaal samengekomen met de leden van de werkgroep, eenmaal op 26 april in Damme en eenmaal op 11 oktober in Wachtebeke. Voor het werkingsjaar 2013 heeft de Vlaamse delegatie het voorzitterschap waargenomen.

1.3.4 Taken

De werkgroep treedt niet in de plaats van de afzonderlijke waterbeherende instanties. De taak van de Grensoverschrijdende Werkgroep "Kreken en Polders" bestaat uit:

- het wederzijds informeren/ervaringsuitwisseling over alle zaken die betrekking hebben op het integrale (grond)waterbeheer en -beleid in het algemeen;
- coördineren en adviseren op het gebied van planvorming, onderzoek en de uitvoering van werken;
- het bevorderen van afstemming van de besluitvorming door de bevoegde instanties betreffende grensoverschrijdend waterbeheer;
- de afstemming van grensoverschrijdende projecten in het kader van Interreg en andere grensoverschrijdende programma's.

Over de werking van de werkgroep wordt er teruggekoppeld op de bekkenbesturen. De werkgroep was ook vertegenwoordigd op het ambtelijk overleg ikv de stroomlijning van het grensoverschrijdend overleg Vlaanderen-Nederland.

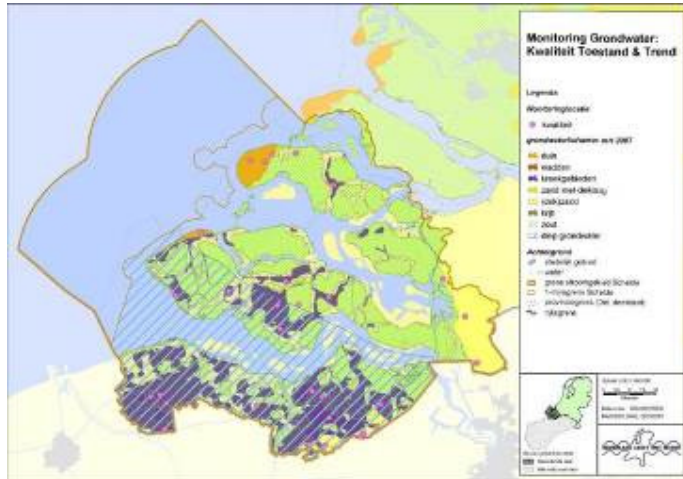
2 BESPROKEN ONDERWERPEN

2.1 Waterkwaliteit

2.1.1 Pesticiden in het grondwater in Nederland

De situatie in Vlaanderen werd reeds in 2012 toegelicht (zie jaarverslag 2012 pagina 12). Bij de bespreking van de situatie in Zeeland kwamen de volgende aspecten aan bod:

- Geschiedenis grondwatermeetnet Zeeland
- Huidige grondwatermeetnet Zeeland (KRW)
- Parameters van het grondwatermeetnet
- Pesticiden in het grondwatermeetnet
- Normen voor pesticiden in grondwater
- Resultaten van de afgelopen jaren
- Conclusies

De volgende vaststellingen werden gemaakt:

- In grondwater wordt geen BZV en CZV gemeten, in tegenstelling tot het oppervlaktewater.
- Redox wordt op het terrein onder de Boomse klei gemeten op een diepte van 70-120 m en in ondiepe delen op 5-25 m diep in de gereduceerde zone, als in het labo.
- De normen voor grondwater anders zijn in Nederland dan in Vlaanderen. Hierbij rijst een probleem als de Vlaamse drinkwatermaatschappijen water van Evides uit Nederland ontvangen. Er worden verschillende normen gehanteerd voor zowel oppervlakte- als grondwater dat dan als drinkwater gebruikt mag worden.
- De stof BAM vormt ook in Vlaanderen een probleem in het grondwater.
- Een bepaald aantal peilbuizen zijn opgemeten in stedelijk gebied, waarbij er andere stoffen gebruikt worden door particulieren dan landbouwers.
- Er is een ambtelijke afstemming lopende over de meetresultaten voor grondwater door Vlaanderen en Nederland. Belangrijk is de toetsing aan de Europese normen. Hier zijn er al afspraken over gemaakt.

2.1.2 In de grip van een alg: evaluatie van de communicatie nav een calamiteit op de Ouwerkerkse Kreek in Zeeland

In augustus 2012 was er in de Ouwerkerkse Kreek in Zeeland sprake van een calamiteit door een plotselinge bloei van de giftige algensoort *Alexandrium ostenfeldii*. In de vergadering werd een overzicht gegeven van het procesverloop, de wijze waarop Waterschap Scheldestromen de calamiteit heeft bestreden en welke maatregelen in beeld zijn om een mogelijke herhaling te voorkomen.

De algensoort behorende tot de dinoflagellaten produceert saxotoxine, een gif dat bij inname dodelijk kan zijn mens en dier. Dit mogelijke gevaar was reden voor een gezamenlijke aanpak door de betrokken overheden. Complicerend in het geheel is het feit dat de kreek direct uitwatert op de Oosterschelde. In deze zee-arm worden schelddieren geteeld. Na het plaatsen van waarschuwingsborden en het instellen van een zwemverbod hebben deskundigen van de overheid en wetenschap de

mogelijke bestrijdingsmethoden onderzocht. Gekozen werd voor een bestrijding door middel van dosering van waterstofperoxide. Waterstofperoxide doodt direct de aanwezige algen, maar heeft geen effect op de visstand en is na korte tijd volledig opgelost. Voor de langere termijn neemt het waterschap maatregelen in de vorm van baggeren en versnellen van de doorspoeling van de kreek.

2.2 Aanpak vismigratie Vlaanderen-Nederland

2.2.1 Palingbeheerplan en Beneluxbeschikking 2015

Het wetgevend kader rond het recht op vrije vismigratie en de inhoud van de Beneluxbeschikking I en II werden toegelicht. Er zijn harde criteria vastgesteld om tot een prioriteringskaart te komen. Bij de aandachtswaterlopen is het zinvol om te kijken naar het oplossen van vismigratieknelpunten.

De palingverordening heeft geleid tot de opmaak van een palingbeheerplan op Vlaams niveau. De levenscyclus van de paling werd toegelicht, om de basis van de palingverordening te begrijpen. De levenscyclus is zeer complex, waardoor de oorzaken van de achteruitgang moeilijk te bepalen zijn.

Bij de toetsing van de schattingen uit Palingbeheerplan I en II werd als voorbeeld het Leopoldkanaal en omgeving aangehaald, waar palingen gezenderd zijn om de migratieroutes te kennen. Een paling kan zich over land verplaatsen maar enkel in natte zones. Dit is vastgesteld bij de gezenderde exemplaren. Ze kunnen grote afstanden overbruggen maar deze moeten wel voldoende nat zijn.

De mogelijke inbreng van de grensoverschrijdende werkgroep in het verhaal van de vismigratie in de grenspolders en het krekengebied werd geschetst.

De volgende vaststellingen werden gemaakt:

- Bij de kaart van de Beneluxbeschikking is in versie II de Poekebeek niet meer opgenomen ondanks het feit dat er de laatste 10 jaar al heel wat inspanningen geleverd zijn om er vrije vismigratie mogelijk te maken (oa aanpassing van de stuwen). Ook wordt vastgesteld dat het Lisseweegs Vaartje niet meer opgenomen werd, ondanks het feit dat er nog verschillende vismigratieknelpunten aanwezig zijn. Ook de Oude Kale werd niet meer opgenomen en deze is nochtans relevanter dan de Poekebeek. Er zijn echter objectieve criteria gebruikt om de prioriteringskaart vismigratie op te stellen. Deze kaart is vervolgens ter goedkeuring rondgestuurd naar ANB, VMM en de

provincies. Vanuit andere provincies zijn een aantal suggesties ter aanpassing ontvangen en deze zijn verwerkt in versie II. Er werd afgesproken dat deze opmerkingen best nog naar VMM-AOW overgemaakt worden om nog op te kunnen nemen bij versie II voordat deze definitief goedgekeurd wordt.

- Glasaaluitzettingen leiden niet altijd tot extra glasaalproductie. Beter is om te zorgen voor een natuurlijke inlaat, zoals bij de IJzer.
- De aantallen van palingen aan de Isabellawatering is zeer laag omwille van het feit dat de stuw een effectieve barrière voor migratie is. Dit werd ook vastgesteld bij de studie rond de telemetrie. Momenteel is er niet direct de behoefte om de stuw aan te passen. Misschien is dit wel mogelijk op basis van deze gegevens.
- Een glasaal vertrekt enkel als er voldoende debiet aanwezig is en dit is enkel via de Braakman te vinden en niet via Sint-Laureins naar de Westerschelde. Naar Zeebrugge toe zou het ook mogelijk zijn, maar dit is niet vastgesteld. In de toekomst zal het wel mogelijk zijn dat glasaal thv van Heist binnengelaten zal kunnen worden, net zoals aan de Ganzepoot in Nieuwpoort. Op deze manier zal deze migratieweg ook mogelijk moeten zijn.
- De stuw in Sint-Laureins is wel belangrijk in het verhaal, en er moet voor gezorgd worden dat migratie mogelijk is maar het grootste probleem zit hem in het feit van de uitweg naar zee, nl de Braakman en thv Zeebrugge.
- De paling kan geen grote stroomsnelheden aan. Zo worden er in Nederland een paar gaten in sluizen gemaakt om migratie mogelijk te maken. Dit laat nauwelijks water door maar is voldoende voor de glasaalmigratie, aangezien deze niet actief stroomopwaarts kan zwemmen. In Heist is de opening wel 30 cm lang en 3 cm breed, zodat dit eigenlijk wel voldoende zou moeten zijn om migratie toe te laten. In 2014 zal in opdracht van W&Z het INBO de situatie in Heist verder onderzoeken.

2.2.2 Vismigratiekelpunt thv het Isabellagemaal

Bij het Isabellagemaal te Boechout, in beheer bij VMM, zijn de vijzels aangepast. Er is een studie uitgevoerd rond de evaluatie van de vismigratie aan het Isabellagemaal. De resultaten ervan werden toegelicht. Er werd stilgestaan bij de soorten pompen en de schade die deze pompen bij migrerende vissen aanrichten.

De volgende vaststellingen werden gemaakt:

- De hoeveelheid ruimte tussen de vijzels en de betonnen muur is naar schatting maar 2-3 cm. In het midden zal dit minder zijn, aan het einde meer. Door de centrifugale kracht worden de vissen naar buiten geduwd. In Amerika worden ingekapselde vijzels al veelvuldig gebruikt, waarbij de vijzels niet zichtbaar zijn. In Vlaanderen werd dit nog niet toegepast. De waterbeheerders hier willen de vijzel nog altijd kunnen zien. Zo werd door ANB voorgesteld om bij het noodgemaal op het Leopoldkanaal te Heist dat gebouwd wordt door W&Z een visvriendelijke vijzel te voorzien. Er werd gesteld dat de ingekapselde versies nog niet voorhanden zijn met een diameter van 2 m.
- Een De Wit vijzel zoals het Isabellagemaal wordt als visvriendelijk beschouwd. Maar uit onderzoek bij het Isabellagemaal is nu gebleken dat er geen verschil met vroeger is vast te stellen. De verschillen in lengteklassen is belangrijk om te bekijken bij dergelijk onderzoek, aangezien vrouwtjes groter zijn en ook belangrijk zijn voor de reproductie. Er werd vastgesteld dat 90% van de gestorven individuen vrouwtjes zijn.
- Op stroomgebiedniveau lopen er verschillende acties ivm het palingbeheer. Er is overleg lopende ivm een masterplan vis voor het Scheldedistrict waar ook aandacht gaat naar de problematiek van de paling.
- Er werd aangegeven dat de aandacht voornamelijk gaat naar de hoofdassen van migratie. Er werd in het kader van de opmaak van de bekkenspecifieke visie voor de Brugse Polders de opmerking gemaakt om ook aandacht te hebben voor de laterale vismigratie in de valleigebieden. Zo worden er in het kader van natuurinrichting stuwen geplaatst om een peilverhoging te realiseren vanuit natuurbehoudsstandpunt. Dit is in tegenspraak met het idee van vrije laterale vismigratie. Dit vormt een belangrijk aandachtspunt naar de toekomst toe. Het poldergebied is een kunstmatig systeem waar stuwen al honderden jaren worden toegepast. Het vernatten van het gebied en het peil behouden ivm vismigratie is een paradox. Er moeten dan keuzes gemaakt worden. Het is ook niet nodig dat elk vismigratieknelpunt opgelost wordt. Het is belangrijk te weten waar de speelmarge ligt. Soms is een combinatie mogelijk waarbij toch een hydrologische isolatie gerealiseerd wordt, waarbij toch nog vismigratie toegelaten wordt door bijvoorbeeld v-vormige trappen te gebruiken. Maar een natuurlijke situatie is nog beter dan een stuw met een opening. In de polders zit er vaak weinig debiet op de waterlopen, terwijl voor een vispassage er stroming nodig is, wordt aangegeven.
- Er wordt voorgesteld om eerst te kijken voor het vervangen van de propellerpompen ivm vismigratie. Hierdoor kan immers de grootste winst gehaald worden, gezien de grote mortaliteit bij dergelijke soorten pompen.

2.2.3 Aanpak vismigratie in Zeeland

Er werd uitgelegd waarom in Zeeland inspanningen naar vrije vismigratie worden gedaan, welke de vismigratieknelpunten zijn in het beheergebied van het Waterschap Scheldestromen en welke de ervaringen zijn met diverse types van vispassages.

De volgende vispassages zijn daarbij aan bod gekomen: De Wit passage, Aalgoot, Visluis, Meyberg passage, hevelpassage en visvriendelijke gemalen.

De volgende vaststellingen werden gemaakt:

- Een visveilig gemaal kan zowel horizontaal als vertikaal geplaatst worden.

- Bij een Meyberg-passage mag de helling niet groter zijn dan 45% om nog goed te kunnen functioneren. De lengte kan wel vergroot worden als een hoger niveauverschil overbrugt moet worden. Dit is dan een goedkope oplossing. Deze vispassage is als oplossing niet ideaal, maar wel als men weinig ruimte heeft om een passage te plaatsen. De helft van de tijd is er onvoldoende water om de passage goed te laten functioneren.

- Voor de glasaal is de inplanting van de passage belangrijk. Glasaal verplaatst zich van linker naar rechteroever afhankelijk van de maanstanden ed. Daarom wordt een passage best langs de kant geplaatst ipv in het midden.

2.3 Planvorming ifv Kaderrichtlijn Water en Overstromingsrichtlijn: aanpak Vlaanderen-Nederland

2.3.1 Proces en opmaak overstromingsrisicobeheerplannen

Er werd een overzicht gegeven van het Europees kader en de omzetting van de Overstromingsrichtlijn in Vlaanderen. Daarnaast werd het volledige toepassingsgebied geschetst, nl de basiskaart hydrografisch netwerk, de opmaak van de verstromingsgevaar en –risicokaarten en de milieukwantiteitsdoelstellingen voor oppervlaktewater.

Voor de situatie in Nederland werd een overzicht van de tijdslijn voor de implementatie van de Overstromingsrichtlijn gepresenteerd. De Nederlandse aanpak en bijhorende organisatie werd toegelicht.

De volgende vaststellingen werden gemaakt:

- De opgemaakte basiskaart hydrografisch netwerk blijkt in Vlaanderen onvolledig te zijn. Sommige waterlopen van spoor 3 geven geen problemen, andere dan weer wel. Hierbij is enkel gekeken of al dan niet een model voorhanden is. Als er geen model beschikbaar is, wil dit niet zeggen dat er geen problemen zijn met overstromingen. De kaart is op een pragmatische wijze opgemaakt, nl daar waar modellen van bestaan zijn de waterlopen opgenomen. Er zijn plaatsen die problemen geven die niet voorkomen op de kaart. Het is belangrijk dit te weten bij de interpretatie van deze kaart. Daarnaast is soms ook niet goed geweten waar er zich op het terrein effectief problemen met overstromingen voordoen. Zo zijn er bij de overstromingen van november 2010 contouren ingetekend tot waar het water staat. Vaak is dit niet duidelijk op kaart aangegeven. Ook vliegen geeft niet altijd een juiste inschatting, en beantwoordt niet altijd noodzakelijk aan het piekmoment. Er zijn dus beperkingen bij het cartografisch intekenen. De kaarten worden pas op hun correctheid getoetst, wanneer deze samen met het stroomgebiedbeheerplan in openbaar onderzoek gaan.

2.3.2 Opmaak nieuwe generatie stroomgebiedbeheerplannen: stand van zaken

In Nederland werd vorig jaar werk gemaakt van de gebiedsprocessen met maatschappelijke organisaties en belangengroepen. Met deze insteek zal bekeken worden wat slimmer en beter kan richting de 2de generatie stroomgebiedbeheerplan. Op 6 december was er een bestuurlijk symposium om dit proces af te sluiten. Eind 2014 moeten de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen in Nederland ter inzage liggen.

Bij de Vlaamse situatie werd toelichting gegeven bij de wettelijke omkadering en planvorming rond het integraal waterbeleid. De aanpak, omkadering en timing voor de opmaak 2de generatie stroomgebiedbeheerplannen met de bekkenspecifieke delen werd kort voorgesteld. Er werd uitgelegd hoe de verschillende delen van het stroomgebiedbeheerplan opgebouwd zullen worden. Er werd stilgestaan bij het concept van maximale actielijsten en de stand van zaken van de opmaak van actielijsten ivf het maatregelenprogramma. Daarbij aansluitend werd stilgestaan hoe de speerpuntgebieden ivf de eerste generatie stroomgebiedbeheerplannen tot stand gekomen zijn. Er werd aangehaald wat dit heeft opgebracht en wat we hieruit kunnen leren voor de tweede generatie speerpuntgebieden. Er werd aangegeven op wat de voorstellen voor speerpuntgebieden en aandachtsgebieden voor de tweede generatie geselecteerd zijn.

Er werd vastgesteld dat de timing en aanpak tussen Vlaanderen en Nederland toch wel duidelijk verschillend is.

2.4 Organisatie afvalwaterzuivering in Vlaanderen en Nederland

2.4.1 Organisatie in Nederland

De samenwerking afvalwaterketen Zeeland kadert binnen het bestuursakkoord Water. Dit bestuursakkoord streeft naar een te realiseren besparing van 8,8 miljoen euro als doelstelling in Zeeland. Hiervoor is een nieuwe visie tot 2030 uitgewerkt hoe dit te kunnen realiseren, oa door kansen te benutten voor grondstoffen, rond energie en nuttig water. Een bijkomend aandachtspunt is hoe omgegaan moet worden met klimaatveranderingen ivf de afvalwaterketen. Samenwerken rond de afvalwaterketen heeft in Zeeland al een lange traditie. De aangegane samenwerkingsovereenkomst regelt hoe de structuur van de samenwerking eruit ziet en welke vraagstukken in de thematische werkgroepen opgelost dienen te worden.

De volgende vaststellingen werden gemaakt:

- De consequenties als de vooropgestelde doelstelling van besparing niet gehaald zal worden, zijn dat zowel bestuurlijke als juridische interventie mogelijk is en dat de provincie gebruik kan maken van de aanwijzingsbevoegdheid.
- In Nederland ligt het beheer van de overstorten bij de gemeenten en de nooduitlaten bij het waterschap. De gemeente is verantwoordelijke voor de inzameling van het afvalwater en het waterschap voor de zuivering van het afvalwater en het transport richting de waterzuivering.

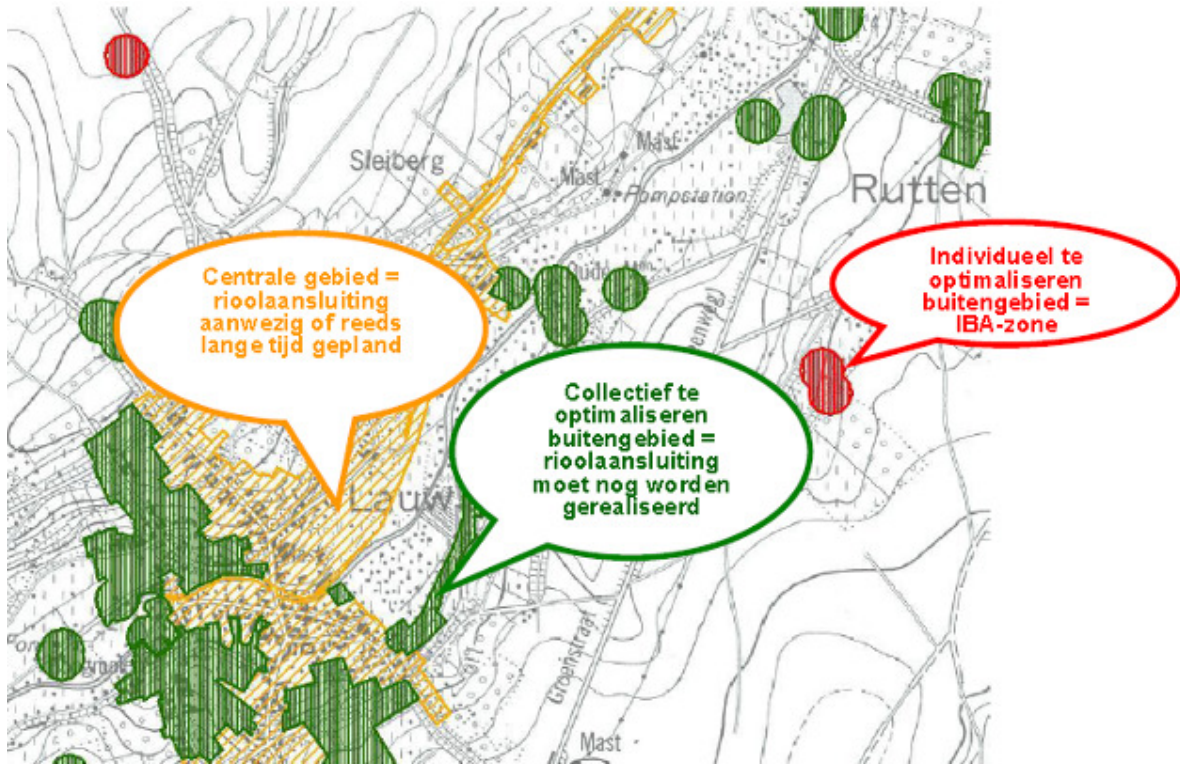
- In Nederland is de beheerder zelf vrij de hoogte van de bijdrage van de burger te bepalen. In Vlaanderen is dit beperkt door gewestelijke regelgeving die dit voor gans Vlaanderen uniform vastlegt.

2.4.2 Organisatie in Vlaanderen

De organisatie van de afvalwaterzuivering in Vlaanderen werd toegelicht, nl wie doet wat, de financiering, de planningsinstrumenten, de werking van Aquafin en een blik op de toekomst.

De volgende vaststellingen werden gemaakt:

- De gemeente kan de saneringsverplichting van de burgers overnemen bij de realisatie van IBA's. De burger is niet verplicht om zijn IBA over te dragen aan de gemeente. De gemeente zal dit pas overnemen op voorwaarde dat deze technisch in orde is. De vraag werd gesteld wat voor prikkel de burger ervaart met een IBA die niet voldoet. Het aspect handhaving is hier een moeilijk verhaal.
- Er werd opgemerkt dat Nederland hier wel rechtlijner en duidelijker in is dan Vlaanderen. In Nederland worden IBA's in kwetsbaar gebied gerealiseerd.

3 VELDBEZOEKEN

3.1 Project 'Staats-Spaanse Linies'

De verschillende projecten rond fortherstel in de grensstreek Vlaanderen-Nederland werden geschetst. Er werd stilgestaan bij de projectstructuren en hoe de samenwerking verloopt. Een aantal voorbeelden van realisaties op het terrein werden getoond. Ook werd uitgelegd welke inspanningen rond toeristisch-recreatieve ontsluiting en communicatie-educatie-promotie worden gedaan. Dit alles dient te vertrekken van een goed coördineren en plannen. Een aantal voorbeelden van plannen werden voorgesteld.

Daarnaast werd er nog een stripverhaal rond de Staats-Spaanse Linies en enkele toeristische brochures en kaarten bezorgd aan de leden van de werkgroep.

Op het terrein werd een bezoek gebracht aan het toeristisch bezoekerscentrum Huyse De Grote Sterre te Damme, waar de geschiedenis van de Zwinstreek is uitgelegd en de relatie met de Staats-Spaanse Linies wordt aangehaald. Daarna werd nog de renovatie van de Stadswallen van Damme, een project gerealiseerd binnen de Staats-Spaanse Linies, bezocht.

3.2 Project 'Gentse Kanaalzone'

De reeds lange geschiedenis van dit project werd toegelicht. In 1993 werd op initiatief van de provincie Oost-Vlaanderen het ROM-project 'Gentse Kanaalzone' opgestart. ROM staat voor Ruimtelijke Ordening en Milieu. In het Project 'Gentse Kanaalzone' werken publieke en private betrokkenen op basis van vrijwilligheid samen aan de strategievorming en concrete projecten voor de ontwikkeling van de Gentse kanaalzone. Deze aanpak heeft als doel het ruimtelijk beleid, het milieubeleid, het mobiliteitsbeleid en het economisch beleid in dit gebied beter op elkaar af te stemmen. De organisatiestructuur en werking werd kort toegelicht. Er werd ook stilgestaan bij een aantal gerealiseerde en nog lopende projecten rond het thema water binnen het project 'Gentse Kanaalzone'.

Op het terrein werd een bezoek gebracht aan één van de koppelingsgebieden, nl Desteldonk Noord, waar al zaken gerealiseerd zijn. Daarnaast werd nog gestopt aan het Kluizendok in de Gentse haven, waar een bedrijventerrein met windmolens gerealiseerd werd. Daarnaast werd er tijdens het terreinbezoek ook aandacht geschonken aan de gebieden die moeten dienen om de natuurdoelstellingen binnen het havengebied te halen, en erbuiten gecompenseerd worden. In dit kader werd de problematiek in de Moervaartvallei toegelicht.

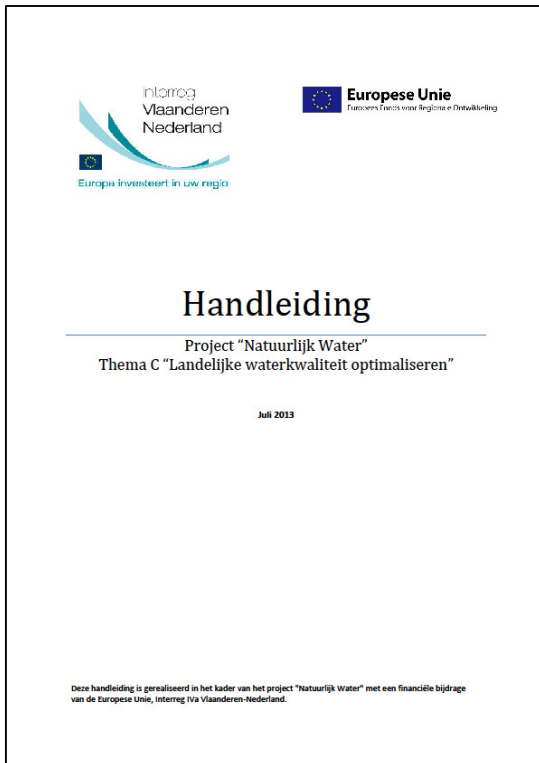
4 GRENSOVERSCHRIJDENDE PROJECTEN

4.1 Water voor nu en later

In 2013 was het nog niet geheel duidelijk in welke richting het Interreg V-programma uitgaat. Er werd afgesproken om nog te wachten op meer duidelijkheid rond de concrete invulling van dit programma om verdere stappen te ondernemen rond het uitwerken van acties binnen het projectvoorstel "Water voor nu en later". Er werd reeds opgemerkt dat het wellicht moeilijk zal zijn om de projecten die reeds gedefinieerd zijn binnen het project "Water voor nu en later" via Interreg V te laten financieren. In 2014 zal dit verder opgevolgd en bekeken worden door de werkgroep.

4.2 Natuurlijk water

In 2009 werd het interregionaal samenwerkingsproject 'NATUURlijk Water' binnen het Interreg IV-programma goedgekeurd. Het project is bedoeld om de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland in het grensgebied te bevorderen. Het verbeteren van de waterkwaliteit in het landelijke buitengebied is één van de doelstellingen binnen het project. Welke ervaring is er aan weerszijden van de grens op vlak van afkoppelen van hemel- en afvalwater in landelijk gebied en wat kunnen we van elkaar leren wat betreft de bouw van individuele waterzuiveringssystemen?

Er werd naar de werkgroep teruggekoppeld dat de voortgang van de projecten naar tevredenheid verloopt. Desondanks is er uitstel gevraagd voor dit project. Kreekherstelprojecten, herstellen van bloemrijke dijken en verder optimaliseren van de waterkwaliteit zijn enkele concrete acties die gebeuren tussen de Zwinstreek in Vlaanderen en de Braakman in Nederland.

In 2013 werd er in het kader van dit Interreg-project een handleiding rond het optimaliseren van de landelijke waterkwaliteit gepubliceerd.

5 AFSCHEID VAN EN NIEUWE GEZICHTEN

In de voorjaarsvergadering werd Katrien Thomaes, bekkencoördinator van het bekken van de Brugse Polders verwelkomd, ter vervanging van Lieven Dehaene die in november 2012 met pensioen was gegaan. Ze neemt dan ook zijn taak over als voorzitter namens de Vlaamse delegatie en wenst de goede werking van de grensoverschrijdende werkgroep verder te zetten.

In 2013 werd ook duidelijk dat Reinier van Nispen van de Provincie Zeeland in de toekomst het voorzitterschap namens de Nederlandse delegatie zal kunnen waarnemen, ter vervanging van Nico Oskam die in 2012 met pensioen is gegaan. Marloes van Tilburg, eveneens van de Provincie Zeeland, zal de taak van secretaris voor de Nederlandse delegatie op zich nemen, ter vervanging van Hans Hamelinck die eveneens in 2012 op rust werd gesteld. Hiermee is de verderzetting van de goede werking van de werkgroep verzekerd.

Op de najaarsvergadering werd Ann Huysmans, de uitvoerend secretaris van de Internationale Scheldec commissie, voorgesteld. Zij volgt Jean Pauwels op die sinds 1 augustus 2013 op rust werd gesteld. Hij werd in de bloemen gezet voor zijn jarenlange inzet en betrokkenheid bij de werkgroep 'Kreken en Polders'.

Daarnaast werd ook nog Rob Lafort van Evides verwelkomt op de najaarsvergadering. Hij vervangt Sjaak Rijk als vertegenwoordiger van Evides binnen de werkgroep.

